

Gemeente Valkenburg aan de Geul Uitkomsten controle en overige informatie 2014

Rapportage aan de gemeenteraad

22 mei 2015

EY

Building a better
working world

Ernst & Young Accountants LLP
Stationsplein 8C
6221 BT Maastricht, Netherlands
Postbus 100
6200 AC Maastricht, Netherlands

Tel: +31 88 407 10 00
Fax: +31 88 407 34 55
ey.com

Gemeenteraad van de gemeente Valkenburg aan de Geul
Postbus 998
6300 AZ VALKENBURG AAN DE GEUL

Maastricht, 22 mei 2015

9WQEBP/BEVS/ps.

Uitkomsten controle en overige informatie 2014

Geachte leden van de raad,

Het doet ons genoegen u verslag uit te brengen omtrent de uitkomsten van onze accountantscontrole van de jaarrekening van de gemeente Valkenburg aan de Geul. Wij willen u over de volgende onderwerpen informeren:

- ▶ uitkomsten jaarrekeningcontrole;
- ▶ kwaliteit beheersorganisatie;
- ▶ wensen en aandachtspunten;
- ▶ onafhankelijkheid en controleproces.

Wij hebben de kernpunten van ons verslag opgenomen in het hoofdstuk *Kernpunten*.

Onze controle is gericht op het vormen van een oordeel omtrent de jaarrekening over 2014. Bij de uitvoering van onze controle ondervinden wij de volledige medewerking en ondersteuning van de medewerkers van de gemeente Valkenburg aan de Geul.

De mogelijkheid om een open en eerlijke dialoog met uw als gemeenteraad te voeren, vormt een essentieel onderdeel van het controleproces, evenals van de algehele corporate governance. Wij waarderen deze mogelijkheid om de inzichten die uit onze controle voortkomen met u te kunnen delen.

Het concept van dit verslag is besproken met het hoofd middelen en ter inzage aan de portefeuillehouder verstrekt. Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Valkenburg aan de Geul.

Ernst & Young Accountants LLP is een limited liability partnership opgericht naar het recht van Engeland en Wales en geregistreerd bij Companies House onder registratienummer OC335594. In relatie tot Ernst & Young Accountants LLP wordt de term partner gebruikt voor een (vertegenwoordiger van een) vennoot van Ernst & Young Accountants LLP. Ernst & Young Accountants LLP is statutair gevestigd te Lambeth Palace Road 1, London SE1 7EU, Verenigd Koninkrijk, heeft haar hoofdvestiging aan Boompjes 258, 3011 XZ Rotterdam, Nederland en is geregistreerd bij de Kamer van Koophandel Rotterdam onder nummer 24432944. Op onze werkzaamheden zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin een beperking van de aansprakelijkheid is opgenomen.

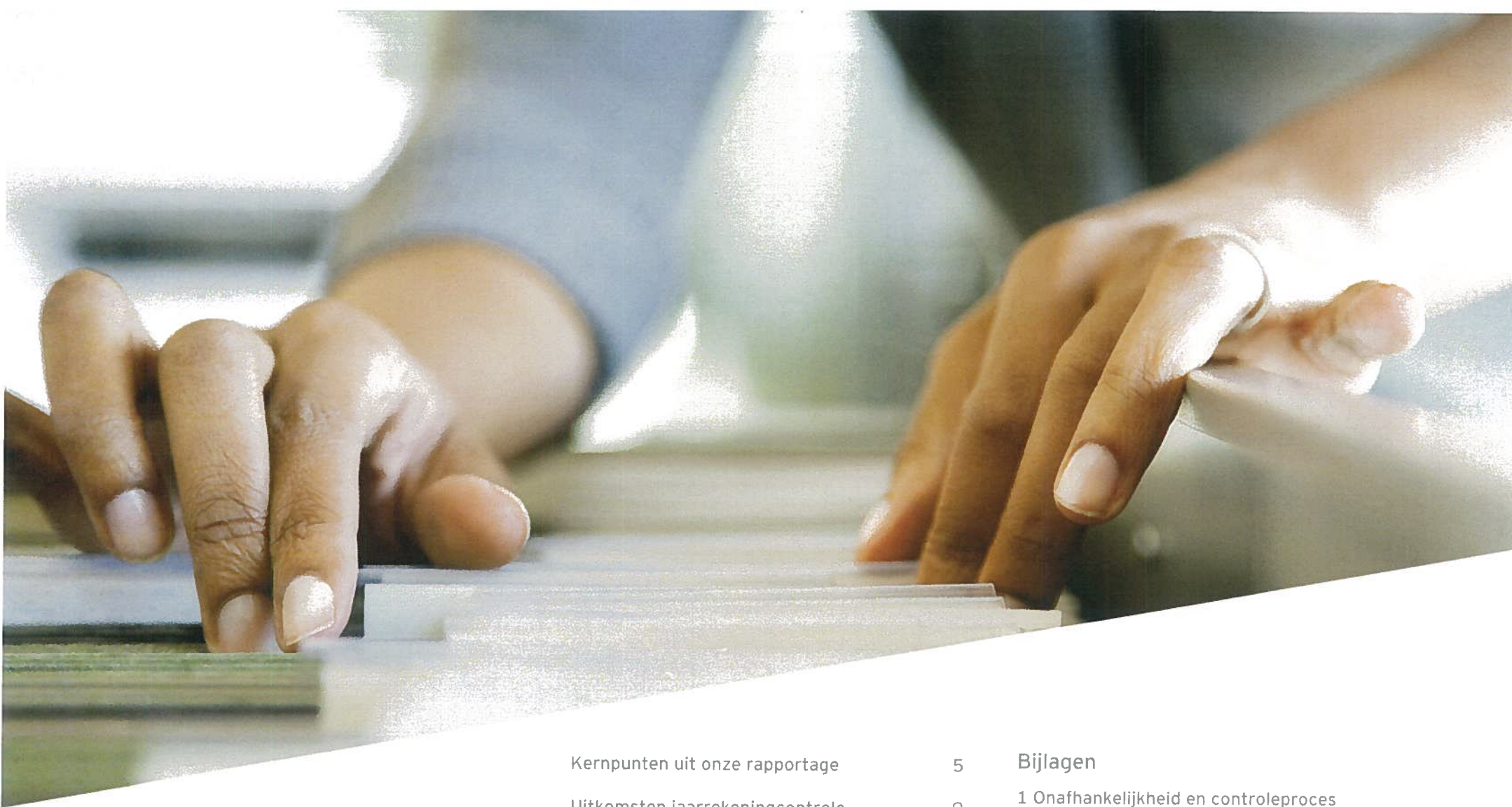

Wij stellen het op prijs een en ander persoonlijk toe te lichten of eventuele vragen omtrent deze of andere met de controle verband houdende zaken te beantwoorden.

Hoogachtend,
Ernst & Young Accountants LLP

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Silverentand', with a horizontal flourish underneath.

drs. N.A.J. Silverentand RA
Externe accountant

Inhoudsopgave

Kernpunten uit onze rapportage	5	Bijlagen
Uitkomsten jaarrekeningcontrole	9	1 Onafhankelijkheid en controleproces
Kwaliteit beheersorganisatie	19	2 Overzicht controleverschillen
Rechtmatigheidsbeheer	22	3 SiSa-bijlage
		Totaal aantal pagina's in dit rapport: 32

Kernpunten

Kernpunten uit onze rapportage

De kernpunten uit onze rapportage kunnen als volgt worden samengevat

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Inleiding

Voor u ligt ons verslag van bevindingen als accountant van de gemeente Valkenburg aan de Geul. In dit verslag lichten wij onze bevindingen naar aanleiding van de door ons uitgevoerde jaarrekeningcontrole toe. Bij de controle hebben wij de medewerking van de organisatie ontvangen en hebben wij dit intensieve traject op een adequate wijze kunnen afronden. Wij treffen een organisatie aan die dient te opereren in een veranderende wereld, waarbij de financiële kaders niet vergeten worden. Zoals u kunt lezen in de jaarstukken voldoet de gemeente per 31 december 2014 aan alle financiële normen die geformuleerd zijn.

Conclusie van onze controle

Na afronding van de resterende werkzaamheden, zijn wij voornemens een goedkeurende controleverklaring te verstrekken bij de jaarrekening 2014. Dit betekent dat het jaarverslag en de jaarrekening 2014 zijn ingericht in overeenstemming met het BBV en de in de programmarekening opgenomen balans en toelichting en rekening van baten en lasten een getrouwe weergave zijn van de financiële positie en baten en lasten van de gemeente Valkenburg aan de Geul. Uit hoofde van onze controle hebben wij een beperkt aantal controleverschillen geconstateerd, waarvan de belangrijkste zijn gecorrigeerd.

De jaarrekening is rechtmatig

Wij zijn na afronding van onze werkzaamheden voornemens bij de jaarrekening van de gemeente Valkenburg aan de Geul een goedkeurende controleverklaring af te geven met betrekking tot de rechtmatigheid. Dit betekent dat de baten en lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2014 in overeenstemming zijn met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen en de "Beleidsregels toepassing WNT".

Geen bevindingen ten aanzien van de SiSa-bijlage

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de *Nota verwachtingen accountantscontrole*. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij uw specifieke uitkeringen geen fouten en/een beperkte onzekerheid geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

Kernpunten uit onze rapportage

De kernpunten uit onze rapportage kunnen als volgt worden samengevat

Uitkomsten jaarrekeningcontrole	Algemeen beeld	<p>De gemeente Valkenburg aan de Geul kent een gezonde vermogenspositie met een totaal eigen vermogen van € 46,2 miljoen en een solvabiliteit van 60,1% per ultimo boekjaar 2014. Het gerealiseerde resultaat 2014 kent een batig saldo van € 127.000. Dit resultaat wordt met name gevormd door meevallers in de opbrengstensfeer. Zo waren de inkomsten uit bouwleges en toeristenbelasting hoger en de inkomsten uit het gemeentefonds lager. Wij verwijzen naar pagina 86 in de jaarrekening voor een gedetailleerde analyse.</p> <p>Evenals vorig jaar stellen wij vast dat de processen van uw gemeente op orde zijn en dat de beheersing van de grondexploitatie, waaronder het centrumplan, adequaat is. De aandachtspunten ten aanzien van de processen hebben dan ook meer het karakter van adviezen voor een verdere doorontwikkeling. Ten aanzien van het aanbestedingsproces en sociale zaken zijn door zowel de verbijzonderde interne controlewerkzaamheden als door ons additionele werkzaamheden uitgevoerd op basis van aangescherpte controlerichtlijnen. Ten aanzien van deze processen werd de norm hoger gelegd dan voorgaande jaren. De beheersing van de verbonden partijen is op orde en ten aanzien van de tijdige aanlevering van de verantwoordingsinformatie van de Polfermolen bestaat wel nog een achterstand.</p>
Actuele ontwikkelingen 2015	Uw wensen	<p>Zoals met uw vertegenwoordiging van de gemeenteraad besproken hebben wij de beheersing van de verbonden partij de Polfermolen als aandachtspunt van u als raad meegekregen. Op pagina 16 gaan wij uitgebreid in op de uitkomsten van deze werkzaamheden.</p>
	Decentralisaties	<p>De decentralisaties in het sociaal domein zijn een feit. Sinds 1 januari 2015 bent u als gemeente Valkenburg aan de Geul verantwoordelijk voor de uitvoering van de Jeugdwet, Participatiewet en Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015). Er is een bijzonder grote inspanning geleverd door uw medewerkers om zo goed mogelijk voorbereid te zijn op de inwerkingtreding van de nieuwe wetten. Het beleid is vastgesteld, contracten zijn afgesloten en de keukentafelgesprekken worden gevoerd. Hoewel de lasten en baten rondom de decentralisaties natuurlijk pas in 2015 worden verantwoord, zien wij het als een belangrijk onderdeel van onze natuurlijke adviesfunctie om vroegtijdig met uw gemeente in gesprek te zijn over de decentralisaties.</p>

Kernpunten uit onze rapportage

De kernpunten uit onze rapportage kunnen als volgt worden samengevat

	Decentralisaties	<p>Wij vragen u daarbij met name uw aandacht om op korte termijn te komen met een goed intern controleplan aangaande de decentralisaties, waarin wetgeving en contractafspraken zijn vertaald in risico's en de daaraan gekoppelde beheersmaatregelen. Er zullen zo ook duidelijke afspraken gemaakt moeten worden met de gemeente Maastricht, welke de factuurcontrole momenteel uitvoert ten aanzien van de WMO en Jeugdzorg, welke controles (intern en extern) bij de gemeente Maastricht plaatsvinden en welke bij de gemeente Valkenburg aan de Geul. De gemeente Valkenburg aan de Geul blijft onverdeeld verantwoordelijk voor de rechtmatigheid van de uitgaven. Tevens adviseren wij u tijdig met de uitvoering van de controlewerkzaamheden te starten zodat tijdig bijgestuurd kan worden</p> <p>Kortom ten aanzien van de processen zijn nog belangrijke stappen te nemen om de financiële rechtmatigheid in 2015 te borgen. Wij stellen u dan ook voor om in een vroegtijdig stadium (voor de zomer 2015) opzet, bestaan en werking van de interne beheersing te toetsen, zodat tijdig in beeld is waar de eventuele knelpunten zich voordoen en dat zo mogelijk adequate maatregelen kunnen worden getroffen om deze knelpunten op te lossen.</p>
Actuele ontwikkelingen 2015	Invoering Vpb-plicht	<p>Voor overheidsondernemingen ontstaat op 1 januari 2016 op basis van het aanhangig wetsvoorstel "Wet Vpb-plicht overheidsondernemingen" belastingplicht voor de vennootschapsbelasting ("Vpb"). Gemeenten en hun Gemeenschappelijke Regelingen met rechtspersoonlijkheid worden belastingplichtig, voor zover zij een fiscale onderneming drijven. Hetzelfde geldt voor door gemeenten beheerste stichtingen en verenigingen. Veel kapitaaldeelnemingen, waaronder bv's, nv's en coöperaties, worden zelfs belastingplichtig voor ál hun activiteiten. De regeling kent een aantal algemene en specifieke vrijstellingen op basis waarvan de Vpb-plicht mogelijk (deels) beperkt kan worden.</p> <p>Het college heeft een analyse gemaakt van de impact van de invoering van de VpB-plicht voor de gemeente Valkenburg aan de Geul. Hierbij zullen naar verwachting de activiteiten van de Parkeergarage en de Polfermolen, tenzij deze alsnog onder de vrijstellingen vallen, als belastingplichtig aangemerkt worden. Gezien de verwachte negatieve exploitatieresultaten leidt dit niet direct tot een VpB-afracht. Wel zal jaarlijks een fiscale balans opgesteld dienen te worden en aangifte Vpb moeten worden gedaan. Het opstellen van een goede fiscale openingsbalans en het betrouwbaar toerekenen van kosten zal hierbij van belang zijn.</p>

Uitkomsten
jaarrekeningcontrole

Onze analyse van het resultaat 2014

Voordelig resultaat nader besproken

Het saldo van baten en lasten (na bestemming) over het jaar 2014 bedraagt € 127.000 voordelig ten opzichte van een begroot sluitend saldo van nihil. Het resultaat over 2014 ten opzichte van de gewijzigde begroting kan als volgt worden weergegeven.

Bedragen x € 1.000	Gewijzigde begroting	Rekening 2014	Afwijking
	€	€	€
Totale lasten	(41.360)	(41.261)	99
Totale baten	44.396	44.606	210
Saldo van baten en lasten	3.036	3.345	309
Mutaties in reserves	(3.036)	(3.218)	(182)
Gerealiseerd resultaat	0	127	127

Uw begrotingsbeheer is op orde

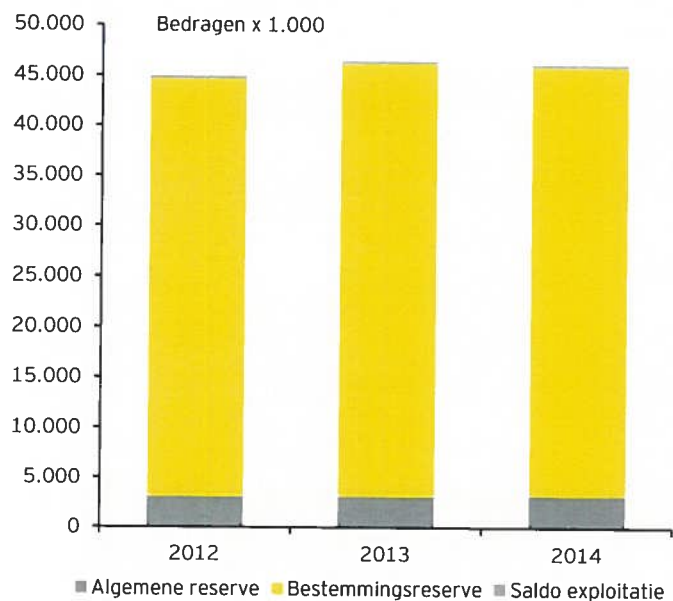
De jaarrekening laat op diverse productgroepen een geringe afwijking zien, waarbij op totaalniveau het resultaat ten opzichte van de totale lasten 0,3% afwijkt. Wij stellen vast deze afwijking conform voorgaande jaren beperkt is en zijn daarom ook van mening dat het begrotingsbeheer van de gemeente Valkenburg aan de Geul goed op orde is.

Op pagina 86 tot en met 90 van de jaarrekening worden de afwijkingen in het resultaat ten opzichte van de begroting toegelicht. Deze toelichting dient in samenhang gelezen te worden met de toelichting per programma in het jaarverslag. Wij zijn van mening dat hierdoor voldoende inzicht wordt gegeven over de belangrijkste begrotingsafwijkingen.

Onze analyse van het resultaat 2014

Analyse van de financiële positie

De gemeente Valkenburg aan de Geul kent een solide financiële positie. Mogelijke risico's uit hoofde van grondexploitatie, vastgoed en de rijksdecentralisaties, kunnen gezien de financiële positie toereikend opgevangen worden. Het eigen vermogen, inclusief het resultaat na bestemming, bedraagt per jaareinde 2014 volgens de jaarrekening € 46,2 miljoen en heeft zich vanaf 2012 als volgt ontwikkeld.

Van de totale reserves ter hoogte van € 46,2 miljoen is € 3,2 miljoen (2013: € 3,1 miljoen) opgenomen als algemene reserve. Per saldo is uw vermogenspositie gedurende 2014 met € 0,3 miljoen gedaald. Dit als gevolg van het positieve resultaat van € 0,1 miljoen, de dotatie aan de reserves in 2014 van € 3,2 miljoen en de herrubricering van de reserve afvalverwijdering en riolering van € 3,6 miljoen naar de voorzieningen.

Solvabiliteit

De totale vermogenspositie wordt onder andere tot uitdrukking gebracht door middel van het solvabiliteitspercentage. Dit percentage wordt bepaald door het eigen vermogen te delen door het balanstotaal. Het huidige solvabiliteitspercentage voor uw gemeente bedraagt 60,1 % (2013: 62,6%). Dit percentage ligt daarmee fors hoger dan het landelijke gemiddelde van ongeveer 34%.

Onze analyse van de financiële positie

Financiering

De gemeente Valkenburg aan de Geul maakt voor een beperkt deel gebruik van financiering met vreemd vermogen met een looptijd langer dan één jaar. Deze schulden bedragen per jaareinde 2014 € 15,2 miljoen ten opzichte van € 16,7 miljoen per jaareinde 2013, een daling van € 1,5 miljoen.

Voor een nadere beschouwing ten aanzien van uw financieringspositie verwijzen wij u naar de paragraaf *Financiering* in de jaarstukken 2014.

Schatkistbankieren

Vanaf 2014 dient in de toelichting op de balans ten aanzien van schatkistbankieren het volgende te worden vermeld:

- ▶ het drempelbedrag voor het begrotingsjaar waarover verantwoording afgelegd wordt;
- ▶ voor ieder kwartaal van het jaar dient het bedrag aan middelen toegelicht te worden dat “buiten de schatkist” is gehouden.

De gemeente heeft in de bijlagen bij de jaarrekening toegelicht dat het gemiddelde kwartaalsaldo van niet afgestorte middelen bij het Rijk lager is dan het vereiste drempelbedrag van € 324.000.

Risicobeheersing

In het jaarverslag is onder andere de paragraaf *Weerstandsvormogen en risicobeheersing* opgenomen, welke informatie bevat over de weerstandscapaciteit, de risico's en het beleid dat hieromtrent gedurende 2014 is gevoerd.

De weerstandscapaciteit bedraagt € 3,3 miljoen en bestaat uit de algemene reserve, het jaarresultaat en de onbenutte structurele budgettaire capaciteit. De weerstandscapaciteit is ten opzichte van 2013 gestegen met € 0,1 miljoen. Het totaal van de door de gemeente gekwantificeerde risico's heeft betrekking op incidentele risico's en bedraagt € 1,0 miljoen waarvan de belangrijkste risico's betreffen:

- ▶ risico's uit hoofde van parkeerexploitatie € 0,3 miljoen;
- ▶ risico's uit hoofde van planschades € 0,3 miljoen;
- ▶ Risico's uit hoofde van de toeristische functie € 0,2 miljoen.

Het totaal van gekwantificeerde risico's is afgenomen ten opzicht van 2013 met € 1,8 miljoen met name als gevolg van de afname van het risico van de Rijksbezuinigingen als gevolg van het invulling geven in 2014 aan de taakstellingen.

Wij merken op dat het risico sociaal domein waaronder decentralisaties en het verwachte nadeel als gevolg van het gewijzigde landelijke verdeelmodel niet expliciet wordt toegelicht in de weerstandsparagraaf. Wij constateren dat u de ontwikkelingen op dit vlak op de voet volgt. Daarnaast heeft u tevens de beschikking over de egaliseringsreserves Uitvoering WMO en Uitkeringen sociale zaken voor een totaal bedrag van € 4,2 miljoen. Hiermee is een robuuste buffer voorhanden om deze risico's op te kunnen vangen. ***Wel adviseren we het college dit risico zo veel mogelijk te kwantificeren.***

Het college concludeert dat de beschikbare weerstandscapaciteit voldoende is om de geïdentificeerde incidentele risico's te kunnen opvangen en de structurele weerstandscapaciteit, zij het verbeterd, nog aandacht behoeft. ***Wij onderschrijven de mening van het college.***

Onze analyse van de gehanteerde grondslagen

Aanvaardbaarheid van de grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Naar onze mening zijn de door het college gekozen waarderingsgrondslagen aanvaardbaar en consistent toegepast met betrekking tot de significante jaarrekeningposten en bijzondere transacties. Dit geldt tevens voor het tijdstip waarop die transacties hebben plaatsgevonden, de periode waarin zij zijn verantwoord en de desbetreffende toelichtingen in de jaarrekening.

Grondslagen van financiële verslaggeving

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Schattingsprocessen binnen de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het maken van schattingen bij het opmaken van de jaarrekening. Als accountant van de raad beoordelen wij deze door het college gemaakte schattingen. Wij hebben een beschouwing ten aanzien van de belangrijkste schattingen opgenomen.

- Sensitiviteit schattingen hoog, door onzekere (externe) omstandigheden
- Sensitiviteit schattingen is gemiddeld
- Sensitiviteit schattingen ligt laag

Belangrijke schattingen	Beoordeling 2013	Beoordeling 2014	Toelichting
Waardering grond en gebouwen inclusief afschrijvingen			De vaste activa heeft met name betrekking op activa met economisch nut met een maatschappelijke functie. Bij gewijzigd gebruik kan sprake zijn van afwaarderingsproblematiek.
Waardering van uw deelnemingen en uitgezette geldleningen			Met de financiële consequenties wordt voldoende rekening gehouden in de meerjarenbegroting.
Waardering van de bouwgrondexploitaties en de niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG)			De gemeente voert een passief grondbeleid waarbij de risico's worden overgedragen aan projectontwikkelaars. Periodiek worden veronderstellingen ten aanzien van de opbrengstwaarden herijkt.
Waardering van de debiteuren			De gemeente treft adequate voorzieningen voor eventuele oninbaarheid. Er spelen geen specifieke materiële zaken.
Beoordeling toereikendheid van uw voorzieningen			De gemeente treft adequate voorzieningen voor risico's en verplichtingen die op een betrouwbare wijze zijn in te schatten.
Beoordeling van de risico's ten aanzien van de niet uit de balans blijvende verplichtingen			De niet uit de balans blijvende verplichtingen worden toereikend toegelicht in de jaarrekening. De verstrekte garanties vallen grotendeels onder het WSW-waarborgfonds.

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Inleiding

Deze paragraaf geeft een uiteenzetting van de werkzaamheden en bevindingen ten aanzien van de belangrijke aandachtsgebieden in de controle die nog niet eerder in dit verslag zijn toegelicht.

1 Centrumplan

Voor een totaal bedrag van € 5,9 miljoen zijn uitgaven in de balans van de gemeente opgenomen met betrekking tot het Centrumplan. Het betreffen de volgende uitgaven:

Bedragen x € 1.000.000	31 december 2014	31 december 2013
Investerings panden	0,9	0,9
Investerings maatschappelijke voorzieningen	4,9	5,4
Grondexploitatie	0,1	6,7
Totaal	5,9	13,0

De investeringen in de panden hebben betrekking op aangeschafte panden waarvan de gemeenteraad op een later moment heeft besloten deze niet te betrekken in het Centrumplan. In de jaarrekening zijn deze opgenomen als materiële vaste activa met een economisch nut. Deze panden worden in de jaarrekening gewaardeerd op de verkrijgingsprijs of de lagere marktwaarde. Wij stellen vast dat de gemeente jaarlijks de marktwaarde van deze panden beoordeelt en de boekwaarde vermindert indien hier aanleiding toe is.

De investeringen in maatschappelijke voorzieningen eind 2014 hebben betrekking op de uitgaven van € 12,1 miljoen ten aanzien van openbare ruimte en wegen van het Centrumplan. Deze investeringen zijn reeds verminderd met een bedrag van € 7,2 miljoen aan dekkingmiddelen (provinciale en gemeentelijke gelden).

De investeringen in de grondexploitatie hebben betrekking op de voorbereidingskosten, contractmanagement en de aanschaf van de kavels met een totale uitgaven van € 10,8 miljoen. Op dit investeringsbedrag zijn de reeds ontvangen huuropbrengsten en de ontvangen subsidiegelden van derden van totaal € 10,0 miljoen in mindering gebracht inclusief een voorziening van € 0,7 miljoen.

De totale boekwaarde van de investeringen in het Centrumplan is ten opzichte van 2013 gedaald met € 7,1 miljoen. Deze daling wordt veroorzaakt door de kavelverkoop van € 5,7 miljoen, ontvangen subsidiegelden € 3,0 miljoen en gerealiseerde projectuitgaven van € 1,6 miljoen in met name de investeringen in maatschappelijke voorzieningen.

Aangezien de gemeente het merendeel van de uitgaven en ontvangsten al contractueel heeft vastgelegd, is het financiële risico momenteel beperkt. Ten aanzien van de nog te verkopen kavels aan particulieren/bedrijven met een boekwaarde van totaal circa € 1,0 miljoen, na aftrek van de voorziening, loopt de gemeente nog het risico dat de marktwaarde wijzigt. Indien deze verwachte opbrengsten niet (geheel) gerealiseerd worden, beïnvloedt dit het resultaat van het grondexploitatieproject.

Ter dekking van de investeringen in maatschappelijke voorzieningen heeft de gemeenteraad in het verleden reeds een bestemmingsreserve van € 6,2 miljoen gevormd hetgeen aansluit met de onrendabele top van het centrumplan.

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

2 Ontwikkeling terrein Leeuwbrouwerij

In 2012 heeft de gemeente het terrein van de voormalige Leeuwbrouwerij gekocht voor een bedrag van € 3,0 miljoen. De gemeente heeft met de Provincie Limburg een samenwerkingsovereenkomst gesloten waarin beide partijen zich voor 50% garant stellen voor het exploitatieresultaat. De gemeente heeft in 2012 de verkrijgingsprijs van € 3,0 miljoen verminderd met de verkregen provinciale subsidie van € 1,5 en het resterende saldo (€ 1,5 miljoen) afgewaardeerd ten laste van het exploitatieresultaat. Gezien de onzekerheid omtrent het feit of de investering in de toekomst kan worden terugverdiend, gaan wij met deze handelwijze akkoord.

Omdat tot op heden geen besluitvorming heeft plaatsgevonden omtrent de bestemming van het terrein, is deze, conform de voorschriften van het BBV, in de balans geherrubriceerd als *Overige grond en hulpstoffen*. Als gevolg van de reeds gerealiseerde kosten van € 0,8 miljoen en de door het college gevormde voorziening voor onderhoud en beveiliging van € 1,0 miljoen bedraagt de boekwaarde per ultimo boekjaar 2014 € 0,2 miljoen negatief.

Wij adviseren de gemeente, indien besluitvorming omtrent dit terrein heeft plaatsgevonden, om op basis van een geactualiseerde exploitatieopzet de waardering van het terrein en de hoogte van de gevormde voorzieningen te heroverwegen.

3 Polfermolen

De Polfermolen betreft een 100% deelneming van de gemeente Valkenburg aan de Geul. Jaarlijks ontvangt de Polfermolen op begrotingsbasis een bijdrage in het exploitatietekort van circa € 0,6 miljoen. Daarnaast ontvangt de gemeente jaarlijks een bedrag van € 0,3 miljoen voor de huur van het pand en de gemeentegrot van de Polfermolen.

Per ultimo boekjaar 2014 heeft de gemeente een langlopende lening bij de Polfermolen uitstaan van € 30.000 en bedraagt de rekening courantverhouding € 303.000 (vordering op de Polfermolen).

De gemeente heeft recent de goedgekeurde jaarrekening 2013 ontvangen van de Polfermolen. Uit deze jaarrekening blijkt dat de totale exploitatiebijdrage van de gemeente Valkenburg aan de Geul in 2013 € 731.000 bedraagt. Het totale exploitatieresultaat van de gemeentegrot bedroeg € 96.000 positief. Dit resultaat werd met name gerealiseerd door het positieve resultaat van de Kerstmarkt (€ 154.000).

De gemeente loopt momenteel de achterstanden in het samenstellen van de jaarrekeningen in. Als gevolg hiervan is de jaarrekening 2013 recent definitief gemaakt. De afronding van de jaarrekening 2014 is gepland in juni 2015. Vervolgens heeft de gemeente met de Polfermolen de afspraak gemaakt dat jaarlijks de jaarrekening in concept beschikbaar moet zijn alvorens de gemeente haar jaarrekening opstelt. ***Wij onderschrijven het belang van deze afspraak en adviseren het college hier strikt op toe te zien.***

Als gevolg van het ontbreken van betrouwbare financiële cijfers over 2014 bestaat een onzekerheid omtrent de financiële afwikkeling van de exploitatiebijdrage over 2014. In de weerstandsparagraaf is deze onzekerheid voor een bedrag van € 120.000 gekwantificeerd. Omdat wij deze onzekerheid niet als materieel voor de jaarrekening van de gemeente Valkenburg aan de Geul beschouwen heeft dit geen gevolgen voor de strekking van onze goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening.

Wij adviseren het college om de resterende achterstand in het samenstellen van de jaarrekening 2014 en het opstellen van betrouwbare tussentijdse financiële informatie 2015 zo spoedig mogelijk in te lopen.

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

4 Verbonden partijen

De gemeente Valkenburg aan de Geul heeft een groot aantal overige verbonden partijen. Deze worden uitvoerig toegelicht in de paragraaf verbonden partijen in de jaarrekening. Vanuit financieel oogpunt zijn, naast de hiervoor besproken Polfermolen, de volgende verbonden partijen met name van belang voor de gemeente:

- ▶ Veiligheidsregio Zuid-Limburg
- ▶ Werkvoorzieningschap Oostelijk Zuid-Limburg (WOZL)

In 2014 heeft de Commissie BBV een notitie Verbonden Partijen gepubliceerd met nadere richtlijnen ten aanzien van de beheersing en verantwoording over verbonden partijen. In deze notitie wordt ook gesteld dat de gemeente in de paragraaf verbonden partijen de meest actuele financiële positie van de verbonden partij toelicht. Hiervoor is het noodzakelijk dat de gemeente tijdig over de definitieve (goedgekeurde) jaarrekeningen 2014 van de verbonden partijen beschikt.

Wij merken op dat de gemeente, met uitzondering van de Polfermolen, voor alle belangrijke verbonden partijen beschikt over de jaarrekening 2014.

5 Presentatie voorziening afvalstoffenheffing en riolering

In november 2014 heeft de Commissie BBV een notitie gepubliceerd in verband met de verwerking van de voorziening riolering en afvalstoffenheffing. Ultimo boekjaar 2014 was in de financiële administratie van de gemeente nog een post van € 2,2 miljoen opgenomen voor de reserve afvalstoffenheffing en een post van € 1,4 miljoen voor riolering. Conform de notitie van de Commissie BBV zijn beide middelen een directe balansmutatie alsnog in de jaarrekening 2014 als voorziening gepresenteerd.

6 Wet Normering Topinkomens (WNT)

Per 1 januari 2013 is de WNT ingevoerd. Op basis van deze wet is de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector in dienstverband en bij ontslag wettelijk gemaximeerd.

Voor de bezoldiging van topfunctionarissen geldt naast de maximering een publicatieverplichting in de jaarrekening. Dit geldt eveneens voor bezoldiging van niet-topfunctionarissen, indien zij de maximale bedragen van topfunctionarissen overschrijden.

In het kader van de jaarrekening 2014 heeft u een analyse uitgevoerd van de topfunctionarissen binnen uw organisatie. Tevens heeft u vastgesteld of er functionarissen zijn die een hogere bezoldiging dan de gestelde maxima kennen. Deze informatie heeft u opgenomen in de toelichting op de jaarrekening. Wij hebben de juistheid en volledigheid van deze toelichting gecontroleerd en hebben vastgesteld dat de toelichting voldoet aan de daaraan te stellen eisen.

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

7 SiSa

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de *Nota verwachtingen accountantscontrole 2014*. De hierbij geconstateerde fouten en onzekerheden dienen op grond van het Bado in het verslag van bevindingen te worden opgenomen indien de navolgende rapporteringstolerantie per specifieke uitkering wordt overschreden:

- ▶ € 12.500 indien de omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000 is;
- ▶ 10% indien de omvangbasis groter dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000 is;
- ▶ € 125.000 indien de omvangbasis groter dan € 1.000.000 is.

Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de specifieke uitkeringen geen fouten en/een beperkte onzekerheid geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden (SiSa-regeling E27B)

In SiSa-regeling E27B, inzake het project Reinaldstraat wordt bij de SiSa-indicator E27B/04 een correctie verantwoord van € 100.000. Van € 50.000 hebben wij de juistheid en rechtmatigheid vastgesteld. Van de resterende € 50.000 stelden wij vast dat in het kader van het project Reinaldstraat kosten zijn gerealiseerd echter dat de provincie voor dit deel geen subsidiebeschikking heeft verstrekt. Wel verstrekte de provincie een subsidiebeschikking in het kader van het project Burgemeester Henssingel Walramplein van € 50.000 waarvoor in 2015 pas de uitgaven plaatsvinden.

De gemeente Valkenburg aan de Geul heeft aan de provincie Limburg goedkeuring verzocht om laatstgenoemd project in de SiSa-verantwoording 2014 onder de noemer van project Reinaldstraat af te mogen rekenen zodat regionaal per ultimo boekjaar 2014 alle BDU-projecten met de provincie Limburg afgerekend kunnen worden. Op dit moment heeft de provincie deze toestemming niet verleend en kunnen deze uitgaven pas in de SiSa-verantwoording 2015 worden opgenomen.

Indien de toestemming van de provincie voor 15 juli 2015 wordt ontvangen zullen wij een addendum verstrekken bij de SiSa-tabel van fouten en onzekerheden waarin we aangeven dat deze onzekerheid niet langer bestaat. Wij adviseren, indien de toestemming van de provincie niet voor 15 juli 2015 wordt ontvangen deze uitgaven in de SiSa-verantwoording 2015 op te nemen. Ook in dit geval zullen wij een addendum verstrekken bij de SiSa-tabel van fouten en onzekerheden waarin we aangeven dat de gecorrigeerde SiSa-verantwoording 2014 vrij is van fouten en onzekerheden.

De SiSa-bijlage dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli a.s. elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. Door middel van een voorgeschreven tabel dienen wij te rapporteren over onze bevindingen ten aanzien van de in de jaarrekening opgenomen SiSa-bijlage. In bijlage 3 bij dit rapport zijn deze bevindingen in de voorgeschreven tabel opgenomen. U kunt deze tabel hanteren ten behoeve van verzending naar het CBS.

Kwaliteit beheersorganisatie

Kwaliteit beheersorganisatie

Interne beheersmaatregelen

Algemeen

Bij de planning en uitvoering van de controle van de jaarrekening 2014 van de gemeente Valkenburg aan de Geul hebben wij de interne beheersmaatregelen, welke onderdeel uitmaken van de administratieve organisatie, in onze overwegingen betrokken. Wij hebben de opzet, het bestaan en de werking van interne beheersmaatregelen onderzocht, voor zover wij dit in het kader van de jaarrekening noodzakelijk achten en niet met het doel om een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing te geven. Wij hebben geen onderzoek naar de effectiviteit van de interne beheersing verricht, anders dan dat relevant is voor onze jaarrekeningcontrole.

Verbijzonderde interne controle

De positie van de verbijzonderde interne controle is op dit moment een belangrijk onderwerp van gesprek in de gemeentesector. Wij hebben onze bevindingen hieromtrent opgenomen in onze managementletter van 22 mei 2015. ***In het kader van het tijdig signaleren van mogelijke onrechtmatige transacties adviseren wij het college om de interne controlewerkzaamheden periodiek, eens per kwartaal, uit te voeren. Dit maakt het mogelijk om onze interim-controle op een eerder moment te plannen en het college eerder te informeren over onze mogelijke bevindingen ten aanzien van de beheersorganisatie.***

Bevindingen interne beheersing

Op basis van onze interim-controle 2014 constateren wij dat de kwaliteit van uw beheersorganisatie vergelijkbaar is met het niveau van voorgaande jaren. Wij constateren nieuwe aandachtspunten als gevolg van aangescherpte controlerichtlijnen op het gebied van de verbijzonderde interne controle, de volledigheid van de aanbestedingen en de omvang van de controlewerkzaamheden binnen het sociale domein.

Wij hebben geconstateerd dat de voortgang van de aanbevelingen van zowel uw eigen interne controle als de controle door ons als accountant door uw organisatie gevolgd worden.

Aanbestedingscontrole

Wij merken op dat voor de controle van de externe accountant door de gemeenteraad de Europese aanbestedingsrichtlijnen en de gemeentelijke aanbestedingsrichtlijnen zijn opgenomen in het normenkader.

Analyse en onderbouwing jaarrekeningposten

Wij hebben gedurende de jaarrekeningcontrole een beperkt aantal controleverschillen geconstateerd, waarvan de belangrijkste in de definitieve jaarrekening zijn gecorrigeerd.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Het BBV schrijft voor dat in de jaarrekening de belangrijke en bijzondere financiële verplichtingen, welke niet zijn opgenomen in de balans, nader worden toegelicht. Het college heeft deze verplichtingen opgenomen in de toelichting op de balans. ***Wij adviseren het college om nader invulling te geven aan het begrip "belangrijke en bijzondere verplichtingen", zodat hier een consistente handelswijze gevolgd kan worden.***

Automatisering

In het kader van de controle van de jaarrekening brengt de accountant ook verslag uit omtrent zijn bevindingen met betrekking tot de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Onze controle was niet primair gericht op het doen van een uitspraak omtrent de continuïteit en betrouwbaarheid van (delen van) de geautomatiseerde gegevensverwerking.

Om de betrouwbaarheid van de gegevensverwerking te borgen, vindt jaarlijks een toetsing plaats op en rondom de IT-systemen. Hiervoor hebben wij de algemene IT beheersmaatregelen getest voor applicaties die van materieel belang zijn voor de jaarrekeningcontrole:

- ▶ Key2Financien (financieel systeem)

De jaarrekeningcontrole heeft geen materiële tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht.

Verbeteringen die ten aanzien van de IT beheersing kunnen worden doorgevoerd hebben met name betrekking op het (structureel) documenteren van uitgevoerde beheeractiviteiten ten aanzien van het wijzigingsbeheer van bevoegdheden.

Rechtmatigheidsbeheer

Rechtmatigheidsbeheer

Onze bevindingen in het kader van rechtmatigheid

Wij hebben bij de controle over 2014 de rechtmatigheid getoetst conform de bepalingen van het Bado en het controleprotocol van de gemeente Valkenburg aan de Geul. Bij onze controle hebben wij aandacht gegeven aan de volgende onderwerpen:

- ▶ het rechtmatigheidsbeheer;
- ▶ de naleving van het voorwaarden criterium;
- ▶ de begrotingsrechtmatigheid;
- ▶ de kredieten;
- ▶ mutaties in de reserves;
- ▶ het misbruik-en-oneigenlijk-gebruikcriterium;
- ▶ de niet-financiële beheershandelingen.

Begrotingscriterium

Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium toetsen wij of het budgetrecht van de gemeenteraad is gerespecteerd. Wij beoordelen bij onze controle de overschrijdingen ten opzichte van de begrote lasten per programma. Dit betreffen enkel de lasten omdat hierop een beoordeling en rapportering van de accountant wordt gevraagd vanuit de *Kadernota Rechtmatigheid*.

De raad autoriseert de begroting (en begrotingswijzigingen) en geeft daarmee toestemming voor de uitvoering van het beleid en de daarvoor benodigde middelen. Het is de verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders om begrotingsafwijkingen tijdig te signaleren en te rapporteren aan de raad. Door een goede inrichting van de planning- en controlcyclus zorgt het college er voor dat de begroting en budgetten worden bewaakt en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan de gemeenteraad, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen.

Indien desondanks budgetten worden overschreden en niet meer gedurende het jaar kunnen worden voorgelegd aan de raad, is strikt genomen sprake van een onrechtmatigheid. Deze overschrijdingen hoeven echter niet in alle gevallen te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Voor een juiste oordeelsvorming is van belang in hoeverre de begrotingsoverschrijding past binnen het door de gemeenteraad geformuleerde beleid, deze wordt gecompenseerd door hogere opbrengsten of kostenoverschrijdingen bij opneideregelingen. Deze overschrijdingen dienen te worden weergegeven in de jaarrekening en kunnen door het vaststellen van de jaarrekening alsnog door de raad worden geautoriseerd.

Wij zijn nagegaan of de financiële beheershandelingen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door de raad geautoriseerde begroting. Wij constateerden geen overschrijdingen op lastenniveau ten opzichte van de gewijzigde begroting.

Voorwaarden criterium

Wij toetsten de naleving van de externe wetgeving en interne regelgeving en stelden vast dat de baten en lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand kwamen.

Kredieten

Wij zijn nagegaan of de investeringen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door de raad geautoriseerde kredieten. Wij constateren geen materiële overschrijdingen op investeringsniveau ten opzichte van de gevoteerde kredieten.

Rechtmatigheidsbeheer

Misbruik en oneigenlijk gebruik

In de externe en interne regelgeving zijn diverse bepalingen opgenomen die erop zijn gericht om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen. Uw gemeente heeft de toets op het misbruik en oneigenlijk gebruik neergelegd in interne controleplannen. De uitkomst van deze toets heeft niet geleid tot bevindingen die invloed hebben op de rechtmatigheid van baten en lasten en balansmutaties.

Niet-financiële beheershandelingen vallen buiten de scope van rechtmatigheidscontrole

Handelingen en beslissingen van niet-financiële aard vallen buiten de scope van de rechtmatigheidscontrole door de accountant. De accountant toetst deze handelingen en beslissingen niet inhoudelijk door gegevensgericht onderzoek. Volstaan wordt in dit kader met het beoordelen van het interne systeem van risicoafwegingen.

Binnen dit systeem moeten voorwaarden zijn geschapen om risico's goed te kunnen beoordelen en in de tijd te kunnen volgen.

Wij hebben ons een beeld gevormd over de wijze van totstandkoming van de inventarisatie van de risico's en de getrouwe weergave van de hieruit mogelijk voortvloeiende financiële gevolgen in de paragraaf *Weerstandsvermogen en risicobeheersing* van het jaarverslag.

Daarnaast hebben wij gericht geïnformeerd naar de lopende procedures waarbij de gemeente betrokken is, teneinde indicaties te verkrijgen over de eventuele risico's op dit vlak. Op grond hiervan beschikken wij niet over aanwijzingen die een nader onderzoek naar de (financiële) gevolgen noodzakelijk maakt.

Bijlagen

Onafhankelijkheid en controleproces

Bijlage 1

Onafhankelijkheid

De onafhankelijkheid van de accountant behoort tot het fundament van zijn beroep. In de maatschappelijke discussie over kwaliteitsverbetering van de controle speelt de onafhankelijkheid van accountants een belangrijke rol. Vanaf 1 januari 2014 is op alle assurance-opdrachten onder Nederlands recht de *Verordening inzake Onafhankelijkheid* (ViO) van toepassing. Een aantal belangrijke punten uit de ViO die we hieronder hebben opgenomen, betreffen:

- ▶ langdurige betrokkenheid;
- ▶ samenloop van dienstverlening;
- ▶ geschenken en giften.

Een strikte scheiding tussen controle- en adviesdiensten was al van kracht voor OOB's vanaf 1 januari 2013 en kantoorrotatie is verplicht voor financiële jaren van OOB's vanaf 2016. Daarnaast kent de Europese verordening vanaf controlejaar 2016 striktere onafhankelijkheidseisen, maar ook nadere bevestigingen over onafhankelijkheid ter communicatie aan interne toezichthouders.

Impact nieuwe regels op relatie gemeente en EY

Langdurige betrokkenheid

Om alle schijn van afhankelijkheid te vermijden, kunnen de externe accountant en (senior) managers in het team maximaal zeven achtereenvolgende jaren in het team actief zijn. Daarna zullen zij intern roteren. Dit betekent dat een andere accountant van EY de werkzaamheden van de huidige partner of manager overneemt. Gezien het feit dat de director en de manager respectievelijk drie en zes jaar betrokken zijn bij de controle, hebben wij geen mogelijke issues uit hoofde van langdurige betrokkenheid.

Wij brengen u tijdig op de hoogte van belangrijke teamwisselingen. Intern beschikken wij over interne overdrachtsprocedures, zodat u geen hinder ondervindt van een teamwisseling.

Samenloop van dienstverlening

Ten aanzien van OOB's (Organisaties van Openbaar Belang zoals beursgenoteerde ondernemingen en financiële instellingen) is de combinatie van wettelijke controles en overige dienstverlening volledig verboden, met uitzondering van met name genoemde overige assurance-diensten. Voor niet-OOB's is bepaald dat samenloop is geoorloofd als de non-assurance-dienst niet van materiële invloed is op het assurance-object. Als er wel materiële invloed is, geldt in beginsel een verbod, behalve wanneer de non-assurance-dienst niet:

- ▶ subjectief of niet-routinematig is; of
- ▶ een verwerkingswijze in het assurance-object ten gevolge heeft waarvan het assuranceteam twijfelt of deze verwerkingswijze passend is; of
- ▶ leidt tot een bedreiging uit hoofde van belangenbehartiging.

Geschenken en giften

Zoals met u is overeengekomen, informeren wij u hierbij over de door ons ontvangen respectievelijk verstrekte geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid boven € 100. Deze hebben niet plaatsgevonden.

Bevestiging

Wij hebben alle aspecten geanalyseerd die onze onafhankelijkheid gedurende het jaar zouden kunnen bedreigen. Daar waar onafhankelijkheidsregels dit vereisen, hebben wij aanvullende waarborgen ingevoerd. Wij kunnen u bevestigen dat wij zowel als organisatie en als controleteam onafhankelijk zijn van de gemeente Valkenburg aan de Geul.

Onafhankelijkheid en controleproces

Bijlage 1

Verantwoordelijkheid

Conform de aan ons verleende opdracht hebben wij de jaarrekening 2014 van de gemeente Valkenburg aan de Geul gecontroleerd. Deze jaarrekening is onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders opgesteld. Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel te geven over de jaarrekening, als bedoeld in artikel 213, tweede lid, van de *Gemeentewet*.

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het *Besluit accountantscontrole decentrale overheden* (Bado) en het door de raad vastgestelde controleprotocol.

Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Controleaanpak en -uitvoering

Onze controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van zowel de baten en lasten als de activa en passiva, alsmede het voor de naleving van de wet- en regelgeving relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven

omstandigheden adequaat zijn, maar die niet ten doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de gemeente.

In hoofdstuk *Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle* hebben wij u inzicht gegeven in de significante risico's, onze controleaanpak en bevindingen ten aanzien van de jaarrekeningcontrole.

Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving, van de redelijkheid van schattingen die het college van burgemeester en wethouders van de gemeente heeft gemaakt en een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening. Onze controleaanpak is onder andere gericht op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's. Op basis van onze gesprekken met het management en de raad over de belangrijke financiële en operationele ontwikkelingen is een aantal punten met een verhoogd risico voor de jaarrekening 2014 onderkend:

- ▶ waardering Centrumplan
- ▶ Informatievoorziening Polfermolen
- ▶ Naleving aanbestedingsregels

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onafhankelijkheid en controleproces

Bijlage 1

De met u afgesproken goedkeurings- en rapporteringstoleranties

Op grond van het Bado stelt de raad de goedkeuringstolerantie vast die de accountant bij zijn jaarrekeningcontrole dient te hanteren.

De goedkeuringstolerantie hebben wij opgenomen in ons dienstverleningsplan. Dit dienstverleningsplan inclusief het door het college van burgemeester en wethouders opgestelde normenkader is door de raad vastgesteld in de vergadering van 15 december 2015.

Op grond van de jaarrekening 2014 bedraagt de goedkeuringstolerantie voor fouten afgerond € 430.000 (1% van de lasten) en voor onzekerheden € 1.290.000 (3% van de lasten). Als de goedkeuringstolerantie niet wordt overschreden, kan een goedkeurende controleverklaring afgegeven worden.

Deze goedkeuringstolerantie is een kwantitatief criterium. De uiteindelijke oordeelsvorming is echter altijd een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve afwegingen.

Het rapporteringsbedrag, de maatstaf die geldt voor het rapporteren van fouten en onzekerheden, is door de raad bepaald op € 50.000.

Goedkeurings-tolerantie	Goed-keurend	Beperking	Oordeel-onthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	≤ 1%	> 1 < 3%	-	≥ 3%
Onzekerheden in de controle (% lasten)	≤ 3%	> 3 < 10%	≥ 10%	-

Frauderisico's

Onze controle dient zodanig te worden gepland en uitgevoerd dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang als gevolg van fouten of fraude bevat (*Standaard 240 De verantwoordelijkheden van de accountant met betrekking tot fraude in het kader van een controle van financiële overzichten*). Door de beperkingen die inherent zijn aan een controle, bestaat er een onvermijdbaar risico dat sommige afwijkingen in de financiële overzichten niet zullen worden ontdekt, zelfs wanneer de controle naar behoren is gepland en uitgevoerd overeenkomstig de Standaarden.

Onafhankelijkheid en controleproces

Bijlage 1

Onze controlewerkzaamheden omvatten mede de volgens Standaard 240 vereiste werkzaamheden, zoals brainstorming, het verzamelen van informatie met het oog op het vaststellen van en reageren op het risico van fraude en het uitvoeren van bepaalde werkzaamheden gericht op het risico van het doorbreken van interne beheersmaatregelen door het college, met inbegrip van inzage in journaalboekingen, beoordeling van schattingen en evaluatie van zakelijke redenen voor significante ongebruikelijke transacties.

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude berust zowel bij het college. Het is van belang dat het college, onder toezicht van de gemeenteraad, sterk de nadruk legt op het voorkomen van fraude, waardoor de gelegenheden tot het plegen van fraude kunnen afnemen, alsmede op het ontmoedigen daarvan, waardoor personen ervan kunnen worden weerhouden om fraude te plegen omwille van de waarschijnlijkheid dat die wordt ontdekt en bestraft.

Naleving wet- en regelgeving

Wij informeren de gemeenteraad over fraude en illegale handelingen waarbij het hoger kader is betrokken en over fraude en illegale handelingen (of deze nu door het hoger kader of door andere werknemers zijn veroorzaakt) die een onjuistheid van materieel belang in de jaarrekening tot gevolg hebben.

Overzicht controleverschillen

Bijlage 2

Controleverschillen

Het hieronder opgenomen overzicht met ongecorrigeerde controleverschillen is verstrekt aan het college en is als bijlage bij de *Bevestiging bij de jaarrekening* gevoegd. Wij hebben de ongecorrigeerde verschillen met het college besproken. Wij zijn van mening dat verschillen zoveel mogelijk door het college moeten worden gecorrigeerd, echter wij kunnen instemmen met de overwegingen van het college om deze verschillen niet te corrigeren, aangezien deze bedragen niet materieel zijn voor het inzicht van de jaarrekening. *Er resteren geen fouten. De geconstateerde onzekerheid is lager dan de door u vastgestelde controletolerantie van € 1.290.000.*

De kwalitatieve factoren die hierbij in overweging zijn genomen, zijn:

- ▶ het effect op het resultaat voor en na bestemming;
- ▶ het effect op de balansposten, inclusief het eigen vermogen;
- ▶ het effect op significante toelichtingen, individuele items, sub totaal of totaal in de jaarrekening.

Wij lichten de ongecorrigeerde verschillen nader toe.

Ongecorrigeerde verschillen		
Post/omschrijving van de toelichting	Bedrag in €/verwijzing naar regelgeving	Referentie in dit verslag
Onzekerheid omtrent de financiële afrekening van de exploitatiebijdrage Polfermolen als gevolg van het ontbreken van betrouwbare financiële gegevens over 2014 van de Polfermolen.	PM	Pagina 16

Overzicht controleverschillen

Controleverschillen

Tijdens onze controle inventariseren wij verschillen tussen enerzijds bedragen, classificaties, presentatie en toelichting van jaarrekeningposten die de gemeente heeft opgenomen of gerapporteerd en anderzijds bedragen, classificaties, presentatie of toelichting zoals die naar onze mening in overeenstemming met het BBV dienen te worden opgenomen of gerapporteerd.

Onderstaand is een overzicht van de materiële verschillen opgenomen, die zijn geconstateerd tijdens onze controle en welke zijn aangepast door het college. Wij hebben geëvalueerd in hoeverre onderstaande verschillen voortkomen uit een tekortkoming in de interne beheersing.

Gecorrigeerde verschillen			
Post/omschrijving verschil	€	Effect van deze constatering op de interne beheersing	Referentie in dit verslag
Voorziening afvalverwijdering € 2,2 miljoen en riolering € 1,4 miljoen ten onrechte als reserves in de balans opgenomen	€ 3,6 miljoen (geen resultaat-effect)	Wij hebben geëvalueerd in hoeverre deze tekortkoming voorkomt uit een tekortkoming in de interne beheersing. Dit betreft een eenmalige post als gevolg van gewijzigde wetgeving per 1 januari 2015. Dit heeft geen effect op de interne beheersing anders dan het proces van financiële jaarafsluiting.	Zie pagina 17
Herrubricering project Leeuwbrouwerij van NIEGG naar Overige grond- en hulpstoffen.	€ 166.000 (geen resultaat-effect)	Wij hebben geëvalueerd in hoeverre deze tekortkoming voorkomt uit een tekortkoming in de interne beheersing. Dit betreft een presentatiekwestie Dit heeft geen effect op de interne beheersing anders dan het proces van financiële jaarafsluiting.	Zie pagina 16

SiSa-bijlage

Bijlage 3

Het is volgens de *Nota verwachtingen accountantscontrole 2014* voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2014	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
C7C	Investering stedelijke vernieuwing (ISV) II	0	0	n.v.t.
E11B	Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL)	0	0	n.v.t.
E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden	Onzekerheid € 50.000 *	0	n.v.t.
G1	Wet sociale werkvoorziening (Wsw) gemeente 2014	0	0	n.v.t.
G1A	Wet sociale werkvoorziening (Wsw) totaal 2013	0	0	n.v.t.
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WWB gemeente 2014	0	0	n.v.t.
G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeente 2014	0	0	n.v.t.
G5	Wet Participatiebudget (WPB) gemeente 2014	0	0	n.v.t.

* Wij verwijzen naar pagina 18 voor een toelichting op deze onzekerheid.